

การประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

An Application of the Principles of Papanika Dhamma to Develop the
Leadership of the Administrators of Rua Yai Subdistrict Municipality,
Mueang District, Suphanburi Province

¹กฤตยชญ์ จันทมาลา และ ⁴อัจฉรา หล่อตระกูล
¹Kittayot Juntamala and ²Achara Lortrakul

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

²มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Thailand.

²Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand.

E-mail: ¹golfzerhot@hotmail.com, ²nmpungnaka@hotmail.com

Received August 15, 2024; Revised September 28, 2024; Accepted October 9, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักทุติยาปาปนิกรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักปาปนิกรรมและภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก 3) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีดังนี้ (1) จักขุมา (2) วิจิโร และ (3) นิสสยสัมปโน

คำสำคัญ: ผู้บริหารเทศบาล; ภาวะผู้นำ; หลักปาปนิกรรม

Abstract

This article aims to 1) study the level of leadership development of the administrators of Rua Yai Subdistrict Municipality, Mueang Suphan Buri District, Suphan Buri Province, 2) study the relationship between the principle of Dutiya Papanika Dhamma and the leadership development of the administrators of Rua Yai Subdistrict Municipality, Mueang Suphan Buri District, Suphan Buri Province, and 3) to propose a guideline for applying the principle of Papanikadhamma to the

leadership development of the administrators of Rua Yai Subdistrict Municipality, Mueang Suphan Buri District, Suphan Buri Province. The research design is a mixed-methods qualitative and quantitative research. The research results found that: 1. The level of leadership development of the administrators of Rua Yai Subdistrict Municipality was at a moderate level overall. 2. The relationship between the principles of Papanikadhamma and the leadership of the administrators of Rua Yai Subdistrict Municipality, Mueang District, Suphan Buri Province, was at a very low level of positive relationship overall. 3. The guidelines for applying the principles of Papanika Dhamma in leadership development of the administrators of Rua Yai Subdistrict Municipality, Mueang District, Suphan Buri Province are as follows: 1) Chakkhuma, 2) Vidhuro, and 3) Nissayasampanno.

Keywords: Executive Municipality; Leadership; Papanika Dhamma Principles

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ในการบริหารงานขององค์กรนั้นผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กรนั้นๆ ทั้งนี้เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง ที่จะต้องทำการวางแผน สั่งการ ดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์กรสามารถปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ ปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่า ผู้นำจะต้องทำอย่างไรหรือมีวิธีการนำอย่างไร จึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตาม เกิดความผูกพันกับงานแล้ว ทุ่มความสามารถและพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร การเป็นผู้นำนั้นจะต้องเป็นผู้ประกอบด้วยปัญญา คือ มีหุตาไวและกว้างไกล จะทำให้ผู้นำมีประสบการณ์ มีความชำนาญในการปกครอง สามารถยึดศรัทธาของผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ได้ส่งผลให้ลูกน้องหรือผู้สนองงานมีความเชื่อมั่นนั้นย่อมเป็นสาเหตุที่จะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กิติ ตยัคคานนท์, 2563)

การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำนับเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคตที่จะทำให้เกิดขึ้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการมองเห็นปัญหา ฉลาดหลักแหลม มองการณ์ไกล และสามารถใช้อนุปัญญาในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการบริหารกับบริบทของสังคม สามารถวิเคราะห์ปัญหาและแนวโน้มของการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรและสังคม เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะส่งผลดีและเป็นประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่ต่อไป พระกฤษฎา สุทธิโก (สารนอก) (2562)

ปัญหาของพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ เช่น ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาสาธารณสุขและการอนามัย ปัญหาขาดความรู้เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต และปัญหาอุปโภค บริโภค เป็นต้น ส่วนอุปสรรคในการบริหารงาน เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นยังไม่ตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และทั่วถึง อีกทั้งความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติงาน ไม่สอดคล้องกันทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานและเทศบาลขาดความพร้อม จึงทำให้ศักยภาพที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ไม่เต็มรูปแบบ เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านบุคลากรและงบประมาณ การใช้หลักธรรมในการบริหารจัดการก็ถือว่า เป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาและช่วยเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนได้

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กร ตามหลักปาปนิคสูตรซึ่งปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎกซึ่งจะทำให้เห็นภาพของคุณลักษณะของ ผู้บริหารที่มีผลต่อ

องค์กรให้องค์กรนั้นมีวิธีการบริหารจัดการองค์กรที่ดีในท่ามกลางบริบททางด้านการเมืองเศรษฐกิจสังคม เทคโนโลยีของประเทศไทยที่ขับเคลื่อนด้วยกระแสนิยมที่มีความแปรผัน และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ผู้บริหารนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จหรือผ่านพ้นวิกฤติต่างๆ อย่างเป็นไปด้วยดีประสบความสำเร็จทั้งงานและคน หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่างานก็ได้ผลคนก็เป็นสุขซึ่ง จะทำให้องค์กรนั้นเป็นองค์กรที่เติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืน ท่ามกลางของกระแสโลกาภิวัตน์ที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักทฤษฎีปานิธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักปานิธรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 หลักปานิธรรม ด้านจักขุมา (วิสัยทัศน์) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมติฐานที่ 2 หลักปานิธรรม ด้านวิจิโร (จัดการดี) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมติฐานที่ 3 หลักปานิธรรม ด้านนิสยสัมปันโน (มีมนุษย์สัมพันธ์) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

หลักปานิธรรม

หลักปานิธรรม เป็นหลักธรรมที่เป็นคุณสมบัติของผู้นำหรือผู้บริหาร ที่จะสามารถดำเนินกิจกรรมขององค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ มีแสดงในปานิธรรมสูตรว่าด้วย พหุคัมภีร์หวังความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ไพศาลในภคทรัพย์ คือ เป็นผู้มีความสามารถในการจัดกิจการของตน หรือดำเนินกิจกรรมขององค์กรให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ควรมีคุณสมบัติที่ประกอบด้วยองค์ 3 ประการ คือ

1) จักขุมา หมายถึง ปัญญาของการมองไกล เช่น ถ้าเป็นพ่อค้าหรือนักบริหารธุรกิจ ต้องรู้ว่าอนาคตเศรษฐกิจหรือตลาดจะมีแนวโน้มเป็นแบบไหน หรือสามารถคาดการณ์ทิศทาง หรืออนาคตในการดำเนินธุรกิจได้แม่นยำ จากการอาศัยกระบวนการคิดที่รอบคอบและมีเหตุผล โดยอาจใช้ประสบการณ์ในอดีตร่วมในการตัดสินใจ และวางแผนด้วย ซึ่งคุณลักษณะข้อแรกนี้ตรงกับ ภาษาอังกฤษคำว่า Conceptual Skill คือ การชำนาญในการใช้ความคิด หรือทักษะทางด้านความคิด

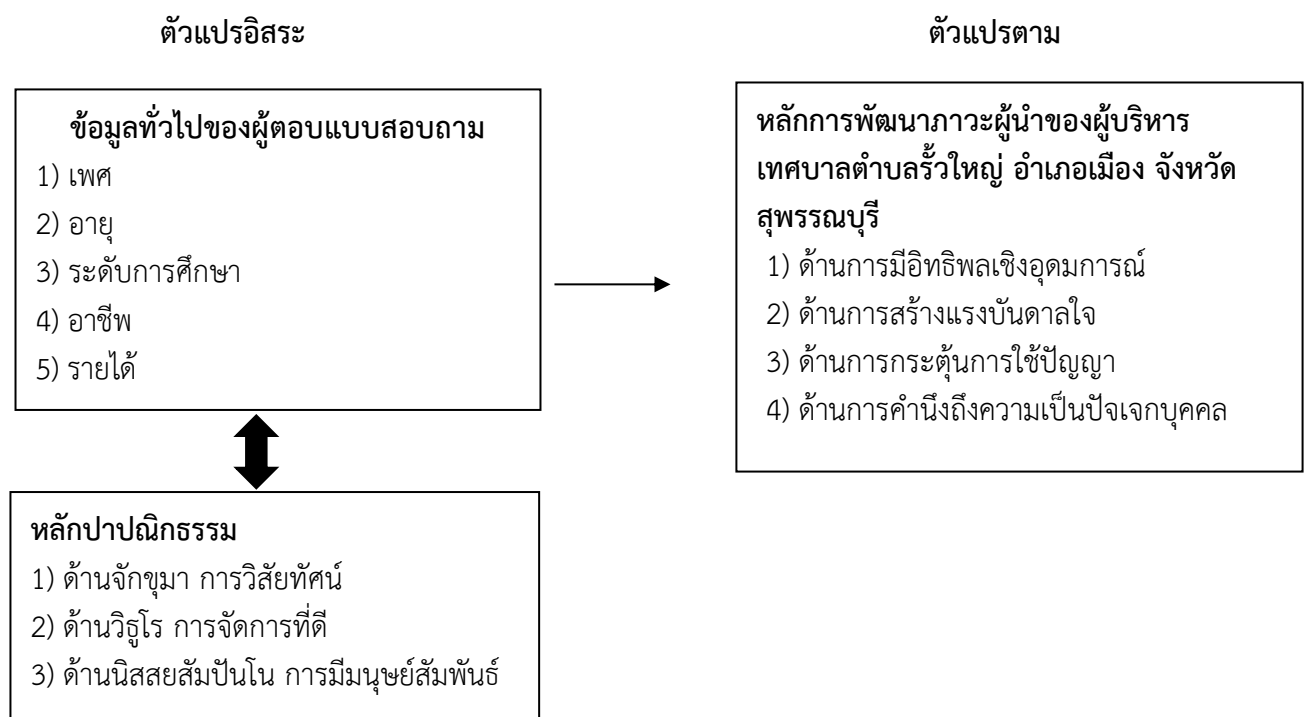
2) วิจิโร หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักการเงินต้องมี ความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเงินสามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่าง ๆ ได้หรือเข้าใจในงบ การเงินที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ ในกรณีแพทย์ผ่าตัดตมองก็ต้องมีความเชี่ยวชาญในการ ผ่าตัดตมองเป็นต้น คุณลักษณะที่สองนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษคำว่า Technical Skill คือ ความ ชำนาญการด้านเทคนิค หรือทักษะทางการปฏิบัติงาน

3) นิสยสัมปันโน หมายถึง พึงพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินแนวทางตามกรอบทิศทางที่ องค์กรต้องการบรรลุได้ หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคนโดยสามารถทำให้ พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจได้ เป็นต้น

การที่องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตนเอง มีประชากรและมีรายได้ตามที่หลักเกณฑ์กำหนด โดยมีอำนาจและมีอิสระในการ ปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตน รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่างๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานปกครองตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น หรือหมายถึง การปกครองซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหาร กิจกรรมงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนด ไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควรไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการ ส่วนกลาง ราชการส่วนกลางเป็นเพียงหน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การกระจายอำนาจของราชการส่วนกลางเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นอิสระต่างหากจากการปกครองของราชการส่วนกลางที่ให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำและแนวคิดเกี่ยวกับหลักปาปนิกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 387 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้กำหนดไว้ทั้งหมดจำนวน 12 รูป/คน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปริมาณคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำนวนประชากรน้อย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 18 ปี ขึ้นไปในเขตเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 11,193 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นโดยใช้แต่ละชั้นเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นขึ้นตามสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกและตามดุลยพินิจ จะได้จำนวน 387 คน (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2548) ของผู้วิจัยด้วยการแจกแบบสอบถาม 2) การวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2 รูป ผู้บริหารท้องถิ่น 2 คน พนักงานเทศบาล 4 คน ผู้นำชุมชน 2 คน นักวิชาการทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 2 คน จำนวน 12 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา 2) วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 4) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามแบบแก่กลุ่มตัวอย่างในเชิงปริมาณและเก็บกลับด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (กลยา วาณิชบัญชา, 2560) มีลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา 2) วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 4) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 387 คน เป็นเพศหญิง มีจำนวน 221 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.10 เป็นเพศชาย จำนวน 166 คนคิดเป็นร้อยละ 42.90 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มากที่สุด มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 อาชีพพนักงาน

องค์กรเอกชนมากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 มีรายได้ต่ำกว่า 10000 บาทมากที่สุด จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30

การประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักปาปนิกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมใน ด้านจักษุมา (วิสัยทัศน์) อยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.81) รองลงมา ได้แก่ ด้านนิสยสัมพันธ์ (มีมนุษยสัมพันธ์) ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.80) และด้านวิจิโร (จัดการดี) ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 0.78) อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักปาปนิกรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัย โดยภาพรวม พบว่า ของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก ($r = 0.158^{**}$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านจักษุมา (วิสัยทัศน์) และภาวะผู้นำ โดยภาพรวม ของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก ($r = 0.141^{**}$) เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านวิจิโร (จัดการดี) และภาวะผู้นำ โดยภาพรวม ของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก ($r = 0.077$) และ ด้านนิสยสัมพันธ์ (มีมนุษยสัมพันธ์) และภาวะผู้นำ โดยภาพรวม ของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก ($r = 0.055$)

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักปาปนิกรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางคนใช้ความคิดตัวเองเป็นใหญ่ ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขาดประสบการณ์ และก้าวไม่ทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ขาดทักษะและความเข้าใจในการบริหารองค์กร นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลกในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ บางปัญหาที่อาจจะยังไม่มีกรวางแผนรับมือไว้ หรือมีการวางแผนที่ไม่รัดกุม ไม่รอบคอบ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นการแก้ปัญหาจึงอาจยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาหลายประการ ที่สำคัญที่พบในหลายองค์กร คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระยะในการบริหารงานคราวละ 4 ปี ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะพบว่า ในการเลือกตั้งครั้งถัดไป มักได้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคนใหม่ จึงทำให้ขาดทักษะและความชำนาญในการบริหารจัดการขององค์กร อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งและตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจ ซึ่งมีระเบียบและข้อกฎหมายที่ต้องยึดถือปฏิบัติเป็นจำนวนมากและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักจะมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก อันสืบเนื่องมาจากการแข่งขันเพื่อให้ได้ตำแหน่ง เมื่อเข้ามาบริหารงานในองค์กร จึงอาจมีอคติกับบุคลากรในหน่วยงาน หรือทีมงานของฝ่ายคู่แข่งในการเลือกตั้ง ทำให้ไม่สามารถประสานงานหรือสื่อสาร และไม่ได้รับความร่วมมือกับบุคคลอื่นได้ ส่งผลให้ผู้ร่วมงานหรือบุคลากรใน

องค์กรไม่มีความสุขในการทำงาน และทำให้ไม่มีความสามัคคีในหมู่คณะ การประสาน ไม่ราบรื่น และมีผลกระทบ ต่อการทำงาน บางครั้งอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน หรือเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ทั้งภายใน องค์กรและภายนอกองค์กร หรือกับประชาชนได้อีกด้วย

ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรมีคุณสมบัติในระดับอุดมศึกษาขึ้นไป เพื่อจะได้มี ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน และสามารถวางแผนในการบริหารงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรได้ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการให้บริการสาธารณะหลากหลาย ด้าน ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทั้งในการบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน และ ควรติดตามข่าวสาร กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในด้านต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะได้นำมาวิเคราะห์ วางแผนและกลยุทธ์ ในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในวันข้างหน้าได้อย่างทันท่วงที จึงควรส่งเสริมให้ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารงาน ระเบียบและข้อกฎหมาย ตลอดจน ความรู้ด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการฝึกอบรม ประชุม หรือ สัมมนา รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้บริหารศึกษาความรู้เพิ่มเติม อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถบริหาร จัดการงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ควรปรับ บัณฑิตให้มองโลกในแง่บวก มีจิตใจที่เมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงาน มีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว มุ่งถึงผลประโยชน์ ขององค์กรและประชาชนเป็นสำคัญ ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและเพื่อยุติปัญหา และ สร้างความพึงพอใจให้กับทุกฝ่ายร่วมมือกันทำงานให้กับองค์กรต่อไป

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักปาปนิกรรม ด้านจักษุม (วิสัยทัศน์) ด้านวิธูโร (จัดการดี) และ ด้านนิสสยสัมปันโน (มีมนุษย์สัมพันธ์) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอ เมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับ ความสัมพันธ์ต่ำมาก กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำหลักปาปนิกรรมมาใช้ในการ บริหารงานมากขึ้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรมากขึ้น ตามไปด้วย จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 หลักปาปนิกรรม ด้านจักษุม (วิสัยทัศน์) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหาร เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักปาปนิกรรม ด้านจักษุม (วิสัยทัศน์) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำ ของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 หลักปาปนิกรรม ด้านวิธูโร (จัดการดี) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักปาปนิกรรม ด้านวิธูโร (จัดการดี) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำ ของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 3 หลักปาปนิกรรม ด้านนิสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า หลักปาปนิกรรม ด้านนิสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี” มีประเด็นที่จะต้องนำมาอภิปรายผลดังนี้

การวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

1) พุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรีตามหลักปาปนิกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจักขุมา (วิสัยทัศน์) ด้านวิฐุโร (จัดการดี) และด้านนิสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) ของการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตาภา เร่งมีศรีสุข (2560) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ พระอภิรัตน์ ฐิตวิริโย (ดาประโคน) และสุทธิพงษ์ ศรีวิชัย (2561) พบว่า คุณลักษณะการบริหารงานตามหลักปาปนิสูตรของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

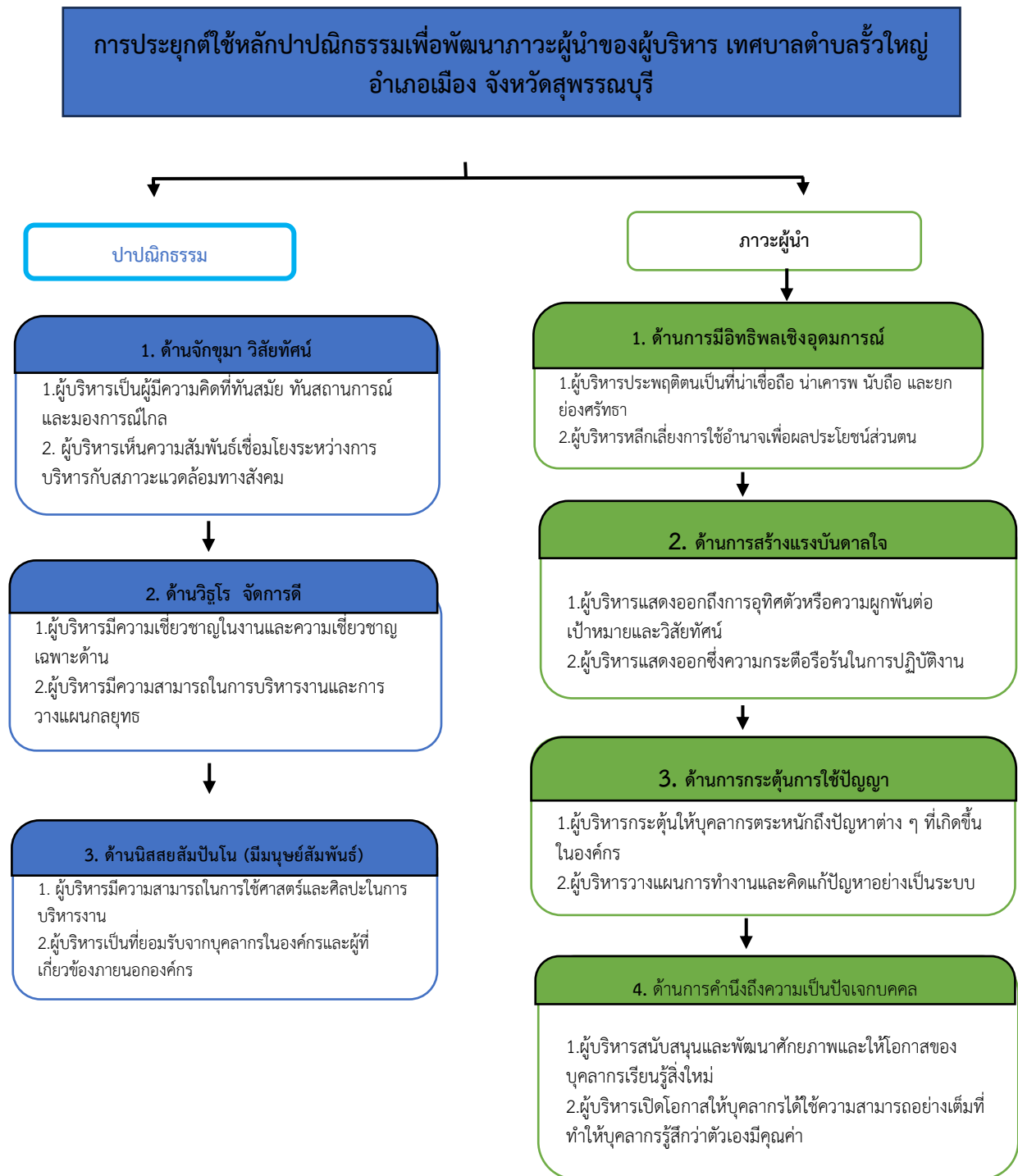
2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของชยาภาภรณ์ ทองบ่อ (2562) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักปาปนิกรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักปาปนิกรรมและภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจักขุมา (วิสัยทัศน์) ด้านวิฐุโร (จัดการดี) และด้านนิสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลรั้วใหญ่อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เชิงบวกในระดับปานกลางทุกด้าน กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารนำหลักทุติยปาปนิกรรมมาใช้ในการบริหารงาน ก็จะส่งผลให้ผู้ที่บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา และเชื่อมั่นในผู้บริหารของตน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุจิต กิ่งเกล้า และ คณะ (2562) พบว่า คุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามหลักปาปนิกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักปาปนิกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี” สามารถนำเสนอได้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้บริหาร เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียนรู้และฝึกฝนตนเอง เพื่อให้มีภาวะผู้นำที่มีความสามารถและศักยภาพ ที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อฟังและปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ หรือสามารถเปลี่ยนแปลงให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพยายามที่สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง และพัฒนาความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปปรับใช้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้วิสัยทัศน์ จัดการดี และมีมนุษยสัมพันธ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1) ทำการศึกษาวิจัยให้กว้างและครอบคลุมมากขึ้น เช่น เก็บข้อมูลกับประชาชนโดยทั่วไป หรือเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เช่น เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กวี วงศ์พัฒน์. (2564). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.
- กิติ ตัยัคคานนท์. (2563). เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บัตเตอร์ฟลาย.
- จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2560). พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ชยาภาภรณ์ ทองบ่อ. (2562). อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม(วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระอภิรัตน์ ฐิตวิริโย (ดาประโคน) และ สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารครูศาสตร์บริหารคน คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 5(1). 41-53.
- สุจิต กิ่งเกล้า, ธิติวุฒิ หมั่นมี และ เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง. (2562). การบูรณาการหลักปณิธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรม, 2(2), 34-43.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2548). การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีดี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.